

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

SECOND INTERNATIONAL
SCIENTIFIC - PRACTICAL CONFERENCE

«РОСЛИННИЦТВО ХХІ СТОЛІТТЯ: ВИКЛИКИ
ТА ІННОВАЦІЇ. ДО 120-ТИ РІЧЧЯ КАФЕДРИ
РОСЛИННИЦТВА НУБІП УКРАЇНИ»

INNOVATIONS
IN EDUCATION, SCIENCE AND PRODUCTION

25-26 вересня 2019 року

м. Київ

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

- **С. М. Ніколаєнко**, ректор, голова оргкомітету
- **І. І. Ібатулін**, перший проректор, співголова
- **С. М. Кваша**, проректор з навчальної і виховної, співголова оргкомітету;
- **В. А. Ткачук**, проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародної діяльності та розвитку співголова оргкомітету;
- **С. М. Каленська**, завідувач кафедрою рослинництва, співголова оргкомітету;
- **В. І. Лапа**, голова Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів
- **О. Л.Тонха**, декан агробіологічного факультету;
- **Ян Кшен**, професор кафедри агросистем і біокліматології, агрономічного факультету, Університет ім. Менделя, м. Брно, Чехія
- **Ренді Катчер**, професор, департамент рослинництва Саскачеванського університету, Саскатун, Канада
- **Д. Б. Рахметов** , заступник директора з наукової роботи, Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України
- **Т.В. Антал**, доцент кафедри рослинництва, секретар оргкомітету;
- **Л.А Гарбар**, доцент кафедри рослинництва, секретар оргкомітету

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

- **О. В. Бачинський**, доцент кафедри рослинництва;
- **Л. М. Гончар**, старший викладач кафедри рослинництва;
- **М. Я. Дмитришак**, доцент кафедри рослинництва;
- **Л. М. Єрмакова**, доцент кафедри рослинництва;
- **Л. Д. Карпенко**, старший викладач кафедри рослинництва;
- **Н. В. Новицька**, доцент кафедри рослинництва;
- **О.І. Шутий**, старший викладач кафедри рослинництва;
- **Д. С. Шляхтуров**, старший викладач кафедри рослинництва;
- **А.В. Юник**, доцент кафедри рослинництва

6,3–11,5 % порівняно з ґрунтом без застосування біопрепарату. При цьому, дещо більше поживних речовин у ґрунті утворюється за обробки післяжнивних решток гороху, що обумовлено біологічними особливостями культури.

У середньому за роки дослідження, за вирощування пшениці озимої після ячменю ярого і застосування Біодеструктора стерні урожайність зерна підвищилася на 0,45 т/га або 20,9 %, а після гороху – на 0,67 т/га або на 18,8 % порівняно з варіантом обробки стерні лише водою.

Вважаємо за доцільне дослідження у даному напрямі впроваджувати за вирощування інших сільськогосподарських культур, а також продовжувати та поглиблювати у зв'язку з появою нових препаратів й зміною кліматичних і ґрунтових умов.

УДК 634.23:631.524.86(477.7)

СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ВИШНІ ТА ВИШНЕ-ЧЕРЕШНЕВИХ ГІБРИДІВ (CERASUS VULGARIS MILL.) ДО ГРИБНИХ ХВОРОБ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

А.М.Шкіндер-Барміна, канд.с.-г.наук

Мелітопольська дослідна станція садівництва ім. М.Ф.Сидоренка ІС НААН

Серед грибних хвороб вишні в регіоні Півдня України найбільш розповсюдженими та шкодочинними є моніліальний опік та кокомікоз.

Наряду з системою інтегрованого захисту вишневих насаджень та агротехнологічних заходів, що забезпечують захист проти грибних хвороб, велика роль належить відбору та впровадженню у виробництво стійких та толерантних сортів. Однак, попри чисельність досліджень з сортовивчення вишні, повідомлень про стійкість сортів до цих хвороб небагато та розподіл за групами стійкості відносний. Оскільки таку оцінку сортів необхідно проводити у кожній агрокліматичній зоні, вивчення стійкості сортів вишні до моніліального опіку та кокомікозу в умовах південної зони садівництва України є актуальним не тільки для виробництва, а й для використання у подальшій селекційній роботі.

Вивчення стійкості сортів вишні та вишне-черешневих гібридів до грибних хвороб в умовах Півдня України проводилось в насадженнях Державного підприємства «Дослідне господарство «Мелітопольське» МДСС імені М.Ф.Сидоренка ІС НААН. Ґрунт темно-каштановий слабо солонцюватий, рік садіння – 2001, 2003, схема – 6 x 4 м, підщепа – сіянці вишні магалєбської, умови вирощування – богарні. Об'єктами дослідження були 63 сорти вишні. Основні обліки та спостереження проводили у відповідності з «Программой и методикой сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур». Ступінь ураження сортів моніліальним опіком та кокомікозом відмічали за п'ятибальною шкалою на фоні системи захисту, прийнятої у ДП ДГ

«Мелітопольське», яка передбачає три-п'ять обробок від комплексу грибних хвороб.

Встановлено, що за останні 15 років розвиток монілії спостерігали впродовж 12 вегетаційних періодів, кокомікозу – шести, а за період з 2011 по 2016 рр. сприятливими для розвитку моніліального опіку бутонів, пагонів та листя були умови 2011, 2014, 2015 та 2016 рр., з середнім балом ураження по всім вивченим сортам дослідної ділянки, відповідно, 3,0 (2011р.), 1,7 (2014 р.), 1,9 (2015 р.) та 2,8 бала (2016 р.).

У 2011 р. ураження сортів варіювало від 0,6 (у сортів Нотка, Калінінградська) до 5 балів і було найбільшим у сортів Любська, Примітна, Parasrf (по 5 балів), Спутниця (4,9), Жуковська (4,8), Фермерська, Koreu hippalimeggy (по 4,7), Erdi biterma (4,4), Ujfehertoj jurtes (4,1) та інші. У 2014 р. найбільше ураження моніліальним опіком відмічено у сортів Вісниця (5,0), Спутниця (4,4), Kantorjnosі (3,8), Erdi jubibum (3,4), Воспомінаніє (3,0); у 2015 р. – у сортів Kantorjnosі (4,4), Спутниця (4,1), Erdi jubibum (3,7), Зміншиця (Сменшиця) (2,8), Університетська (2,6), Сіганы С404 (2,5), Згода, Орловська рання (по 2,4); а у 2016 р. – Деметра, Koreu hippalimeggy, Корошка (по 5,0), Morascone Rosso (4,8), Pandi 279 (4,7), Спутниця (4,4 бала). Стійкість до цієї хвороби протягом усього періоду дослідження проявили сорти Солідарність, Сіянець Туровцевої, Нотка, Нарядна, Елегія, Калінінградська й Амулет.

Для розвитку кокомікозу сприятливими були умови 2011 р. Ураження сортів відмічали в всіх дослідних насадженнях вишні, яке становило від 0,1 бала до 3,3 бала (Kantorjnosі). Без ознак ураження були сорти Калінінградська, Любітельська, Рандеву, Солідарність, Рассвет, найбільш стійкими – Мелітопольська десертна, Встреча, Спутниця, Прізваніє, Вісниця, Деметра та інші. Найбільше ураження (бал) відмічено у сортів Kantorjnosі (3,3), Сіганы 48 (3,1), Сіганы С404 (2,8), Мелітопольська радість (2,7), Ерудитка (2,1).

Середня врожайність за період 2011-2016 рр. в середньому по дослідним насадженням вишні становила 2,7 т/га. Дуже низьким цей показник був у 2011 та 2015 рр., а найбільшим – у 2013 р. (5,9 т/га). Середня маса плодів вивчених сортів вишні в середньому досягала 4,9 г.

Врожайність в середньому по сортах за 2011-2016 рр. варіювала від 0,5 т/га (Самсоновка) до 5,3 т/га (Експромт). Найбільшу середню врожайність з гектару мали зареєстровані сорти: Примітна – 5,6 т, Ожиданіє – 5,1 т, Ігрушка, Встреча – по 4,5 т, Сіянець Туровцевої – 4,1 т, Шалунья – 4,0 т, Відродження – 3,9 т, Гріот мелітопольський, Солідарність, Взгляд – по 3,6 т, Воспомінаніє – 3,1 т, Мелітопольська десертна – 2,8 т; елітні форми: Експромт – 5,3 т, Амулет – 5,2 т, Прізваніє – 4,4 т, Мелітопольська пурпурна – 4,2 т, Ізбранниця – 3,8 т, Мелітопольська новинка – 3,6 т; інтродуковані: Ujfehertoj jurtes – 4,6 т, Гріот Подбельський, Nabella – по 4,1 т, Koreu hippalimeggi, Morascone Rosso, Erdi biterma – по 3,8 т, Сіганы 48 – 3,6 т, Сіганы, Parasrf – по 3,4 т, D-076, H-172 – по 3,3 т, Орловська рання – 2,8 т, Сіганы С 404 – 2,7 т.

Середня маса плодів (г) варіювала від 2,7 г (Орловська рання) до 7,5 г (Ігрушка). Показник контрольного сорту Шалунья (4,7 г) перевищили 28 сортів і елітних форм селекції дослідної станції та 8 інтродукованих, серед котрих

Краснодарська солодка (7,0), Дюк Туровцевої (6,8), Корошка (5,7), Erdi jubibum та Parasrf (5,4), Pandi BD 119 й Н-172 (5,3) та інші. Дегустаційна оцінка плодів становила від 3,7 бала (Взльот, Гріот Туровцевої) до 4,9 бала (Ранній десерт, Солідарність, Мелітопольська новинка, Нарядна та інші).

Таким чином, спостереження показали, що в умовах Півдня України вишневі насадження частіше уражуються моніліальним опіком. Серед найбільш врожайних сортів виявлені як стійкі до цієї хвороби (Сіянець Туровцевої, Солідарність, Амулет, Nabella), так і чутливі та дуже чутливі. Виділені стійкі сорти можуть бути запропоновані для створення екологічно чистих насаджень вишні, а також для використання в селекційній роботі в якості джерел стійкості до моніліального опіку та кокомікозу.

634.1:631.675+681.5(477.7)

РЕГУЛЮВАННЯ РЕЖИМІВ ЗРОШЕННЯ В ІНТЕНСИВНИХ САДАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Т. В. Малюк, кандидат с.-г. наук

Л. В. Козлова, кандидат с.-г. наук

Н.Г. Пчолкіна

Мелітопольська дослідна станція садівництва ім. М.Ф. Сидоренка ІС НААН

Сучасні підходи до процесу зрошення плодових культур орієнтовані на підвищення автоматизації та оперативне управління водним режимом ґрунту, регулювання рівня надходження поливної води у повній відповідності з водоспоживанням рослин, зменшення витрат води та економію трудових і матеріальних ресурсів. Режим вологості ґрунту, який відповідає найбільш високому рівню врожайності, визначається, у першу чергу, величиною сумарного випаровування, що вважається основним елементом водного балансу активного шару ґрунту. При плануванні режимів зрошення цей показник розраховується за допомогою моделей взаємозв'язку швидкості випаровування з випаровуваністю, скоригованих коефіцієнтами, що враховують роль плодових культур та клімату у випаровуванні вологи. Крім того, використання цього методу спрощує та здешевлює призначення поливних норм.

Отже з метою визначення оптимальних строків та норм поливу інтенсивних насаджень яблуні, зокрема із використанням розрахункового методу були проведені дослідження упродовж 2006-2013 рр. в інтенсивних насадженнях яблуні МДСС імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН сортів Айдаред, Голден Делішес та Флоріна 2003 р. посадки зі схемою розміщення дерев 4x1,5 та 4x1 м. Ґрунт дослідної ділянки – чорнозем південний важкосуглинковий. Для поливу дерев використовували систему краплинного зрошення із розташуванням водовипусків кожні 0,6 м з витратою води 1,5 л/год.

Схемою дослідів передбачено 5 варіантів: 1 – контроль (природне зволоження); 2 – призначення поливів за фактичним дефіцитом вологості кореневмісного шару ґрунту (0,4 м) термостатно-ваговим методом. Поливний